

QƏFİL VƏ DÜŞÜNÜLMƏMİŞ BEYƏT

<"xml encoding="UTF-8?">

ƏVVƏLCƏDƏN TÖKÜLƏN TƏDBİR

QƏFİL VƏ DÜŞÜNÜLMƏMİŞ BEYƏT

Səqifə hadisələrindən vaxt ötdükcə qalib gəlmiş dəstənin rəqibi məğlub edib qüdrətə yetişmək üçün uzun müddətdən bəri tədbir tökməsi məlum olurdu. Buna ən yaxşı dəlil (şia və qeyrilərinin qəbul etdiyi) Allahın Rəsulunun (s) Əli ibn Əbi Talibin imamətinə dəfələri təkid etməsidir ki, bunu nəzərdə alıqda işin birdən-birə digər bir tərəfə yönəlməsi mümkün olmaması və müəyyən bir dəstənin bu barədə müddətlərlə əsaslı surətdə işləməsi məlum olur. Görəsən camaatdan heç kim Qədir hadisəsini xatırlamırdı?! Əlbəttə, yadlarında idi və uzun müddət xatirələrindən də silinməmişdi. O hadisədən on iki il sonra ikinci xəlifə dünyadan getdiyi zaman (hicrətin 23-cü ilində) Əli ibn Əbi Talib (ə) şurada olanlara, eləcə də camaata dəlil gətirərək özü haqqında qırx fəzilət sadalamışdı ki, onlardan biri də Qədir hadisəsi, digəri isə "Təthir" ayəsi olmuşdu. Onlardan dediklərini təsdiq edib şəhadət vermələrini istədikdə bir neçə nəfər müxalifi istisna etməklə hamı onun sözünü təsdiqləmişdi.

Bütün bunlar Peyğəmbərlərin sonuncusu Mühəmməd (s) dünyadan getdiyi zaman o dəstənin yadında deyildimi?! Yoxsa onların bəzisi, üstünlüyü olmayan adamın ən fəzilətli olandan üstün tutularaq seçilməsini maneəsiz bir iş kimi qiymətləndirirdilər? Necə qəbul etmək olar ki, bir neçə saatdan az bir vaxtda, Allahın Rəsulu (s) ailəsinin iştirakı olmadan bir neçə nəfər qabaqcadan heç bir danışiqsız, camaatı Əli ibn Əbi Taliblə beyət etmədən uzaqlaşdıraraq başqa birisi ilə beyət etməyə aparır, daha sonra tamah və qorxu yoluyla beyət etdirirlər?!

Əli ibn Əbi Taliblə (ə) tədbirli müxalifət zümzüməsi şiddətləndiyi bir vaxtda Məkkədə Ömər ibn Xəttaba xəbər verib dedilər: "Bəzisi deyir ki, əgər Əbu Bəkrə beyət etmə doğrudan da qabaqcadan planlaşdırılmış halda olmuşdursa, onda biz də Ömərdən sonra başqası ilə (Əli) beyət edəcəyik."

Bu sözdən sonra xəlifə camaatı Mədinə məscidində bir yerə yığaraq minbərə çıxıb dedi: "Eşitdiyimə görə, bəziləri Əbu Bəkrə olan beyətin qəflətən, düşünülməmiş olmasını əsas tutaraq Ömər ibn Xəttabdan sonra başqası ilə beyət edəcəklərini deyirlər! Əlbəttə, o beyət gözlənilmədən qabaqcadan düşünülməmiş baş vermişdi. Lakin Allah ümməti, onun zərərindən və qarışıqlığından saxladı. Bilin və agah olun! Bu gün sizin aranız da Əbu Bəkr kimi hamının onunla beyət edəcəyi başqa birisi yoxdur. Deməli, müsəlmanlarla məşvərət olmadan hər kəslə beyət olunarsa, o beyətin heç bir rəsmiyyəti olmayacaqdır: həm beyət edən, həm də beyət olunan öldürülməlidir!

İbn Əbil Hədid yazır: Şiənin nəzərinə əsasən Əbu Bəkr ilə olan beyət qəfilədən və düşünülməmiş :olmamışdır. Ərəb şairi Məhəmməd ibn Hani Məğribi yazır

و لكن امرأ كان أبرم بينهم وان قال قوم فلتة غير مبرم

Bir dəstə adam xilafətin qabaqcadan hazırlıq görülməmiş və qəfil bir iş olmasını desə də,“ onların arasında qabaqcadan möhkəmlənmiş bir iş idi”

Həqiqət budur ki, şahid və dəlil-sübutun çoxluğundan deyilən nəzərin təsdiqində hətta ayrıca bir kitab da yazmaq olar. Biz isə bu haqda bir neçə nöqtəyə işarə etməklə kifayətlənirik.

1. Xatırlanan ilk mövzu Allahın Rəsulunun (s) Qədir-Xumda xütbəsi zamanı Əli ibn Əbi Talibin (ə) müxaliflərinə etdiyi xəbərdarlıqdır. Həzrət işarə edərək onların sayının az olmaması və bir an belə durmadan məkr və hiylə qurmaları haqqında fikirləşmələri və gələcək üçün plan cizmalarını bildirir.

Şəkk yoxdur ki, elə bu adamlar hər vaxt Allahın Rəsulu (s) ümumi və xüsusi yığıncaqlarda Əli ibn Əbi Talibin (ə) fəzilətlərindən və onun övladlarının imamətindən söz açmaq istədikdə səss-الكؤىة بعدى اثنى عشر (küy salır təkbir deməklə qarışıqlıq yaradırdılar. Hər zaman Allahın Rəsulu (s) Məndən sonra imamlar on iki nəfər olacaqlar” – demək istədikdə məclisin sakitliyi səsküylə” əvəz olur, hətta qarışıqlıq elə bir yerə çatırdı ki, həzrət sözünün ardını deyə bilmirdi.

2. Əli ibn Əbi Talibin (ə) müxalifləri arasında uzun illər bir-biri ilə dostluq etmiş və qohumluq əlaqəsi olan bur neçə tanınmış şəxsi görmək mümkündür. Təəccüblü burasıdır ki, bunların hamısı Əbu Bəkrin dəvəti ilə islamı qəbul etmiş adamlardır. Bunlar: Osman, Təlhə, Zübeyr, Sə'd ibn Əbi Vəqqas, Əbdür-Rəhman ibn Ovf və Əbu Übeydə Cərrahdır. İkinci xəlifənin xilafəti zamanı dünyadan getmiş Əbu Übeydəni çıxmaqla, yerdə qalan beş nəfər Ömər ibn Xəttabın vəsiyyətinə əsasən xəlifə seçmək üçün təyin olunmuş altı nəfərdən beşini təmsil edirdilər. Bu yolla onlardan biri mütləq xəlifə seçilməli idi.

Əbu Bəkr, Ömər və Əbu Übeydənin Səqifədəki rolu həlledici oldu. Əbu Bəkr qalib gəldikdən sonra Ömər ibn Xəttab Məhkəmə işlərinin, Əbu Übeydə isə islam hökuməti xəzinəsinin rəisi təyin olundu.

İbn Əbil Hədid yazır: Əli ibn Əbi Talibi (ə) Əbu Bəkr ilə beyət etməsi üçün güc işlədərək məscidə gətirdikdə o beyət etmədi. Əbu Übeydə ona dedi: “Ey Əbül-Həsən! Bu gün sən cavan, bunlar isə Qureyşin qocalarıdır. Onlarda olan təcrübə səndə yoxdur. ...İndi sən onlara itaət et.Əgər onlardan sonra sağ olarsansa layiqincə bu məqama yetişəcəksən.”

Ömər ibn Xəttab, İbn Abbasla olan söhbətlərində özündən asılı olmayaraq bir neçə dəfə əlbir olmalarına işarə etmişdir. O, deyir: “Camaatın Əlinin imamətini qəbul etməmələrinin səbəbi, qureyşin nübüvvətlə xilafətin (dini və siyasi rəhbərliyin) Peyğəmbər ailəsində bir yerə yığılmasını istəməməsi idi. Bu səbəbdən də özləri özləri üçün rəhbər təyin etdilər və bu hədəfə yetişməkdə

qalib gəldilər.”

Dini və siyasi məqamın Peyğəmbər (s) ailəsində bir yerə yığılmasını istəməyən kimlər idi?! Görəsən, bu istəməmək və Peyğəmbər ailəsini (ə) imamətdən uzaqlaşdırmaq “Allahın Rəsulunun (s) vəfat etdiyi yarım gün ərzində” birdən-birə meydana çıxmışdı?!

Aşağıdakı bəzi incəliklərə diqqət etdikdə onların uzun illərdən bəri əlbir olması aşkar olur:

a) Bu üç nəfərin bir yaşda olması və hələ Məkkədən köhnə dost olmaları ərəblər arasında məşhurdur.

b) Hədis mənbələrinin açıqlamalarına görə Əbu Bəkr həmişə, məxsusən ömrünün son günlərində əfsus edərək deyirdi: “Kaş ki, Səqifədə xilafəti Ömərə, yaxud Əbu Übeydəyə verər, özüm isə vəzir olardım!” İkinci xəlifə də dünyadan getdiyi zaman deyir: “Əgər Əbu Übeydə sağ olsaydı heç kəslə məşvərət etmədən xilafəti ona tapşırar və deyərdim: Allahın və Peyğəmbərin yanında əmanətdar olan bir kəsi öz yerimə qoymuşam.”

v) Müslümün “Səhih” əsərində oxuyuruq: “Ayışədən soruşdular: “Əgər Allahın Rəsulu (s) öz yerinə canişin qoymaq istəsəydi kimi seçərdi?” Ayışə dedi: “Əbu Bəkr.” Dedilər: “Ondan sonra kimi?” Dedi: “Ömər.” Dedilər: “Ondan sonra kimi?” Dedi: “Əbu Übeydə Cərrahı.” Bu üç nəfərdən savayı başqa bir kəsin adını çəkmədi.

q) Keçən bəhslərdə Əbu Bəkrin vəsiyyəti etdiyi vaxt canişininin adını çəkmək istədikdə huşunu itirməsi və Osmanın öz ehtimalı əsasında Ömər adını yazmasına işarə edib dedik ki, Əbu Bəkr huşa gəldikdə onun işini təsdiqləyib imzalamışdı.

Görəsən Osman, Əbu Bəkrin məhz Ömər ibn Xəttabı özünə canişin qoymaq istəməsini haradan bilirdi? Əbu Bəkr özü bu barədə Osmandan soruşduqda demişdi: “Bilirdim ki, xilafəti ondan əsirgəməyəcək və ondan savayı heç kəsi təyin etməyəcəksən.”

Bütün bunları, həmçinin ikinci xəlifənin də ölümündən əvvəl “Əgər Əbu Übeydə sağ olsaydı heç kəslə məşvərət etmədən xilafəti ona tapşırırdım” deməsi və daha sonra qəti şəkildə Osmanı rəhbərliyə yetişdirəcək şura qurmasına diqqət etdikdə, bu bir neçə nəfərin uzun illərdən bəri bu haqda həmfikir olmalarında heç bir şübhə yeri qomur.

İkinci xəlifənin vəfatına qədər bu bir neçə yaxın dostdan Əbu Übeydədən savayı Salim ibn Ubeyd də dünyadan getmişdi. Əgər o sağ olmuş olsaydı xilafət Osmana da çatmayacaqdı.

Necə ki, Ömər özü bunu aydın şəkildə açıqlamışdı.

3.Xanım Fatimeyi-Zəhranın (ə) “Fədək” xütbəsinin bəzi cümlələrində bir dəstənin müsəlmanlara rəhbərlik məqamını ələ keçirmələri üçün əlbir olmalarına işarə olmuşdur

و الرسول لما يقبر ابتداراً زعمتم خوف الفتنة الا في الفتنة سقطوا و ان جهنم لمحيطه بالكافرين. فلما اختار الله لنبيه دار انبيائه مأوى اصفياه ظهرت فيكم حسكة النفاق...واطلع الشيطان رأسه من مغرزها تفابكم فالقاكم لدعوتهم مستجيبين وللغرة فيه ملاحظين

Allahın Rəsulu (s) hələ dəfn olunmamış siz fitnə yarana biləcəyini bəhanə edərək hədəfinizin“ ardınca tələsdiniz. (Bu Quranın buyruğudur ki,) Onlar özləri fitnədə qərq olmuşlar və həqiqətən də cəhənnəm kafirləri əhatə etmişdir. Allah öz Rəsulunu Peyğəmbərlərin uca məqamına tərəf apardı. Sizin içində (kök atmış) düşmənçilik və nifaq aşkar oldu. Şeytan gizləndiyi yerdən başını çıxarıb sizi özünə tərəf çağırdı və hamınızı müti gördü. Azca müqavimət göstərmədən onun hiylələrinə itaət etdiniz.”

:Digər bir yerdə buyurur

تترَبَّصُونَ بِنَا الدَّوَّائِرَ وَتَتَوَكَّضُونَ الْاِخْبَارَ

Bizim başımıza gələcək xoşagəlməz ağır hadisə intizarında olaraq xəbər gözləyirdiniz.”

4.Əbu Bəkrin oğlu Məhəmməd, Müaviyəyə məktub yazaraq onu Əli (ə)-la beyət etməməsinə görə bərk danladığı zaman, Müaviyə onun cavabında məktub yazaraq, getdiyi yolu özündən qabaq olmuş o iki nəfərin yolu olduğunu aydın surətdə söyləmişdi.

Müaviyə yazır:

“Mən və atan (Əbu Bəkr) Əbutalib oğlunun fəzilətini bilir, onun haqqını özümüzlə lazım sayırdıq. Sənin atan və “Faruq”* Ömər Əlinin haqqını qəsb edən ilk adamlar olmuş və onunla müxalifətçilik etmişdilər. Bu iki nəfər əvvəlcədən cızdıqları plana görə əlbir olub daha sonra Əlini özləri ilə beyət etməyə çağırdılar. Əli qəbul etmədikdə onun haqqında nahaq və qorxulu qərarlar qəbul etdilər. Axır ki, Əli onlarla beyət edib onlara təslim oldu. Amma bu iki nəfər dünyadan gedənə qədər heç vaxt onu öz işlərində şərik etməyib, gizli olan işlərindən onu xəbərdar etmədilər. Bu gün bizim gördüyümüz işlər düzdürsə, atan onların banisi biz isə şərikləriyik. Əgər atan bu işi tutmasaydı biz heç vaxt Əbutalibin oğlu ilə müxalifət etməz, xilafəti ona verərdik. Lakin atan bizdən qabaq onun haqqında belə bir siyasət yürütmüş, biz də onun kimi rəftar etmişik. İndi ya atandan eyib tut, ya da bizi danlamaqdan əl çək. Tövbə edən hər kəsə Allahın salamu olsun!

5. Əbu Bəkr ilə Ömər Səqifəyə getməsində əhəmiyyət daşıyan bir neçə məsələ vardır:

a) Səqifə yığıncağını Ömərə çatdıran o iki nəfər kimdi və niyə bu qədər adamın içindən məhz ona xəbər verdilər?

b) Məsələdən agah olan Ömər nə üçün onu tək Əbu Bəkrə çatdırdı?

v) Nə üçün Bərra ibn Azib Qqureyşin tanınmış adamlarını axtardığı zaman Əbu Bəkr və Öməri Peyğəmbərin (s) evində görmür və xəyanət məqsədində olmalarını düşünür?

q) Nə üçün o iki nəfər, ənsarın Səqifəyə yığılması məsələsini Əli (ə)-a, yaxud Abbasa demir və tək yol arasındakı Əbu Übeydə Cərrahı özlərinə qoşurlar?

d) .Səqifə danışıqları bitdikdən sonra Ömər ibn Xəttab gecikmədən hamını Əbu Bəkr ilə beyətə çağırır və daha sonralar o məsələ haqqında deyir: “And olsun Allaha! Biz o zaman Əbu Bəkr ilə

beyət etmək yaxşı və təsirə malik olucu başqa bir yol görmədik. Qorxurduq ki, o camaatdan ayrılıb beyət məsələsini birdəfəlik həll etməsək onlar başqası ilə beyət edəcək və biz də çarəsiz olaraq ya qəbul etmədiyimizə itaət etməli, ya da onlarla döyüşməli olacaqdıq. Bu zaman fitnə qalxacaq, fəsad zahir olaraq qalib gələcəkdi.”

O “biz”lərə deyəndə kimi demək istəyirdi? Məgər bu ana qədər onunla başqası arasında xilafət !?məsələsinə görə həmrəylik və danışiq olmuşdumu